

Öster Malma 2023-01-13

Yttrande över utkast till Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skydds jakt på rovdjur.

Ert dnr NV-09093-21.

Svenska Jägareförbundet, nedan kallat förbundet, lämnar härmed synpunkter rörande riktlinjer vid beslut om skydds jakt efter rovdjur.

Allmänna synpunkter

Det är positivt att rovdjuren får egna riktlinjer för skydds jakt då förvaltningen och lagstiftningen skiljer sig från den som gäller för storfåglar och klövvilt.

Naturvårdsverket bör överväga en annan disposition av riktlinjerna. Ett beslut om skydds jakt inleds alltid med själva beslutet som anger syftet med och villkor för skydds jakten, därefter anges den juridiska grunden för beslutet. Förbundet uppfattning är att riktlinjerna bör ha samma disposition.

Förbundet vill redan i inledningen påpeka att Naturvårdsverkets riktlinjer för skydds jakt i allt väsentligt redogör för de juridiska förutsättningarna för skydds jakt och i allmänna ordalag redogör för praxis. Förbundet har därför tidigare påpekat att det egentligen inte är riktlinjerna som behöver förändras utan tillämpningen av dem. Framför allt har Viltskadecenters "tumregler" tillåtits styra länsstyrelsernas beslut om skydds jakt trots att de egentligen tillkom under en period då lagstiftningen var en annan än idag.

Tumreglerna syftar till att försöka definiera vad som är en problemindivid utifrån antal angrepp under en viss tidsperiod, trots att detta överhuvudtaget saknar relevans i många fall. Lagstiftningen idag utgår i stället från att skydds jakten ska förhindra allvarlig skada. Det är således skadan i sig som ska bedömas, inte om den orsakas av särskilda problemindivider. Genom att till exempel ange hur många angrepp på hund som krävs för att kunna medge skydds jakt har man helt bortsett från allvaret i själva skadan som det enskilda angreppet lett till eller riskerar att orsaka. Förbundet menar att skadan inte enbart ska utgå från skadan på själva hunden utan även hur angreppet påverkar möjligheten att bedriva meningsfull jakt och nå viltförvaltningens andra samhällseliga mål som till exempel viltstammar i balans med betesresursen. Konsekvensen av framför allt dödliga angrepp på jakthundar är att hundanvändningen i det närmaste upphör. Skadan är således betydligt större än värdet av själva hunden.

Förbundet menar att det är viktigt att Naturvårdsverket överväger att helt slopa Viltskadecenters tumregler för skydds jakt vid angrepp på tamdjur då dessa inte syftar till att definiera vad som är en allvarlig skada. I stället bör Naturvårdsverket tydligare försöka definiera vad som är att betrakta som allvarlig skada inklusive kostnader som följer av att verksamhet riskerar att upphöra. Förbundet menar att det är det som kan underlätta möjligheten till skydds jakt och som ligger i regeringsuppdraget.

Svenska Jägareförbundet

1

Inga synpunkter

2

Inga synpunkter

3.1

Inga synpunkter

3.1.1

Inga synpunkter

3.2

Här saknas hänvisning till domar i nationella domstolar som i många fall kan anses ha större värde än övergripande domar i EU-domstolen som inte behandlar arter eller förhållanden som gäller för Sverige. Sedan 2012 då nuvarande riktlinjer skrevs har ett stort antal domar kungjorts av svenska domstolar som specifikt rör skydds jakt.

3.2.1

Se synpunkt under 3.2

3.2.2

De är tveksamt om EU kommissionens vägledning för strikt skyddade arter ska tillmätas "stort värde" då denna saknar juridisk status. Den "kan vara" vägledande, men det bör noteras att EU kommissionen inte sällan förlorar mål som går till EU-domstolen. Det bör även noteras att den senaste versionen innehåller avsnitt och tolkningar – bland annat en ny bilaga om varg – som en rad medlemsstater vid konsultationsprocessen motsatte sig, däribland Sverige. Domar i svenska domstolar som rör svenska arter och förhållanden bör ges större utrymme än domar i EU-domstolen då svenska domstolar inkorporerar dessa i sina avgöranden.

3.2.3

Inga synpunkter

4

Inga synpunkter

4.1

Inga synpunkter

4.2

Inga synpunkter

4.3

Inga synpunkter

4.3.1

Förbundet vill påpeka att länsstyrelserna i hög grad valt att tillämpa viltskadecenters "tumregler" vid bedömning av om skydds jakt kan medges eller inte. Detta trots att tumreglerna inte alls utgår från vad som är en allvarlig skada utan i stället försöker fastställa vad som är en problemindivid. Tumreglerna överensstämmer således inte alls med lagstiftningen.

Svenska Jägareförbundet

Att som idag ställa krav på ett visst antal angrepp för att bevilja skyddsjakt, utan att ta hänsyn till själva hur allvarlig själva skadan är, saknar således enligt vår mening juridisk grund.

Direktivets ordalydelse lyfter fram några exempel på skador på "egendom", detta ska dock inte ses som en komplett lista, utan endast som exempel. Naturvårdsverkets tolkning har varit att detta inte innefattar predation på vilt då ingen äger viltet. Förbundet menar att detta är fel. Visserligen äger ingen viltet, men ingen äger heller fiskarna i sjöar och hav. Därför är det följdriktigt inte heller fisken utan fiske som kan skyddas med stöd av direktivet. Äganderätten och jakträtten är grundlagsskyddade rättigheter enligt Regeringsformen och Europakonventionen, precis som fiskerätten. På samma sätt som fiske räknas upp borde därför allvarlig skada på jakträtten/jaktutövningen kunna anges som skäl för undantaget från fredning. Jakträtten är en del av en fastighets näringsverksamhet precis som fiskerätten. Det förefaller synnerligen ologiskt att skilja på dessa båda i grundlagen fastställda rättigheter när båda är att betrakta som egendomsskydd. Egendomsskyddet innebär att ingen ska behöva avstå sin egendom till det allmänna eller någon enskild. Jakträtten är knutet till markägandet och kan sägas härstamma från egendomsskyddet. Som exempel skulle en alltför stor lodjursstam kunna innebära att rådjursstammen minskar till så låga nivåer att den inte längre är jaktbar. En alltför stor predation på rådjur skulle således kunna ses som en allvarlig skada på egendom, d v.s. den grundlagsskyddade jakträtten. Ännu tydligare blir det i fråga om vargens predation på älg då stammens storlek balanseras utifrån samhällliga mål. En tät vargstam med krympande revirstorlekar kommer att innebära stora ekonomiska förluster på fastighetens avkastning via jakträtten. Förbundet menar därför att en hög predation på till exempel klövvilt som leder till att avkastningen via den grundlagsskyddade jakträtten kraftigt begränsas är att ses som en allvarlig skada.

4.3.2

Som anges i texten anger Kammarrätten i dom att inte enbart antalet angrepp på hund eller tamdjur ska utgöra grund för när skyddsjakt kan medges utan även hur hundanvändningen ser ut och påverkas av vargförekomst och konsekvenser av fullbordade angrepp. Detta är något som förbundet framfört i många år. Förbundet delar däremot inte Kammarrättens bedömning att det i sådan fall då sådana uppgifter inte finns krävs att det aktuella rovdjuret är mer benägen att angripa hundar eller tamdjur oftare än genomsnittsvargen. Förbundet menar, som angetts ovan, att det är skadan i sig som ska bedömas, inte vargens benägenhet att angripa hund eller andra tamdjur. Konsekvensen av nuvarande förhållningsätt blir att ju större generell benägenhet en rovdjursart har att angripa tamdjur, ju allvarligare skada måste den enskilde acceptera.

Förbundet anser att det är viktigt att riktlinjerna tydliggör vad som är lagstiftarens mening. Det är inte att peka ut problemindivider utan att förhindra allvarlig skada.

I utkastet till riktlinjer anges att länsstyrelserna ska ta hänsyn till "*hur lång tid som skadorna har pågått*". Förbundet menar att tidsintervallet helt saknar relevans då lagstiftningens syfte är att förhindra allvarlig skada. Förbundet menar därför att tidsaspekten bör strykas helt.

4.3.3

Hundar är familjemedlemmar där den ekonomisk kompensation för skadad eller dödad hund som samhället erbjuder inte täcker kostnaden men framför allt inte känslomässigt. Angrepp på hundar kan aldrig jämföras med skador på tamdjur som till exempel får. Tamdjursägare har givetvis känslomässiga band till sina tamdjur, men till exempel får är trots allt djur som ska slaktas och ätas upp. Förbundet menar därför att angrepp som leder till att hundar dödas alltid är att betrakta som allvarlig skada som bör möjliggöra skyddsjakt. En meriterad jakthund kan betinga ett sexsiffrigt värde. Utöver hundens värde förlorar ägaren möjligheten till jakt då det tar minst två år att införskaffa och träna upp en ny jakthund.

Svenska Jägareförbundet

4.4

Inga synpunkter

4.5

Inga synpunkter

4.6

Förbundet menar att det inte finns någon egentlig annan lämplig lösning i fråga om jakt med lös hund, på samma sätt som det anges i texten för fäbodbruket och rennäringen. I stora delar av Sverige är löshundsjakt helt nödvändig för att nå avskjutningsmålen i älgförvaltningen. Att jaga med hund i band är inte möjligt, framför allt inte i stora skogsområden med få jägare. Det finns heller inga studier som visar att skyddsvästar fungerar.

De flesta jägare som jagar med lös hund försöker minska risken för angrepp genom att använda hundpejl, spåra av området om förhållandena så medger och har varningssystem där vargobservationer rapporteras. Tyvärr är ingen av dessa åtgärder något som ger fullgott skydd mot vargangrepp på lös hund och som skulle kunna ses som annan lämplig lösning. Möjligen kan åtgärderna minska risken något.

4.6.1

Inga kommentarer

4.6.2

Inga kommentarer

5 – 5.1.5

Inga kommentarer

6

Inga kommentarer

För Svenska Jägareförbundet

Mikael Samuelsson
Ledamot förbundsstyrelsen

Gunnar Glöersen
Jaktvårdskonsulent